HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מאי קאמר. דקא בעי מאי ניהו מעמדות ומייתי קרא את קרבני לחמי לאשי וגו'[1]: **הכי קאמר אלו הן מעמדות.** דלקמן וטעמא מאי תקון מעמדות לפי שנאמר לו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי וגו': ה"ג **תנו רבנן כ"ד משמרות היו נח"י וי"ב ביריחו ובתמיה נפישי להו טובא אלא אימא וי"ב מהן ביריחו.** בריש משמע לבד הכ"ד שבעירות א"י היו י"ב ביריחו דהוו להו ל"ו וי"ב מהן משמע שמותן הכ"ד היו י"ב ביריחו: ה"ג **הגיע זמן המשמר חלי המשמר עולה לירושלים וחלי המשמר עולה לביריחו כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבירושלים.** כלומר כילד היו י"ב ביריחו כשהגיע זמן המשמר לעלות לירושלים בשבת מתחלקים אנשי המשמר חציין הולכין לירושלים לעבודה וחציין הולכין לביריחו הסמוכה לירושלים ומתקנין שם מים ומזון לאחיהם וכך עושין כל הכ"ד משמרות נמצא י"ב ביריחו א) לשון אחר נהירא לי: **מעכבין את הקרבן.** אם אין מעמד מכולן בירושלים כדתנן (לעיל דף כו.) על כל משמר היה מעמד בירושלים של כהנים לויים וישראלים כיון דכולהו בעלים בעינן דליהוי (ג) כמוהו על גבי עבודה: **וכלי שיר מעכבין את הקרבן.** פלוגתא בשילהי מסכת סוכה (דף נ:) ובערכין (דף יא.) מפורשת: **עיקר שירה בפה.** וכלי לבסומי קלא בעלמא וכיון דאיכא לויס לא מעכב משום כלי שיר: **עיקר שירה בכלי.** אבוד וכן בפרק החליל (סוכה שם): **ארבעה מאלעזר.** מבניו של אלעזר שעשה מהן ד' משמרות. וגמרא גמר לה: **המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם.** ותיובתא דרב חמא דאמר שמואל העמידם על י"ו ודוד העמידן על כ"ד דהא שמעי מינה דתרוייהו בהדי הדדי תקינהו: **מיסודו של שמואל הרמתי.** שהעמידן על י"ו בא דוד והעמידן על כ"ד. אית ספרים שכתוב בהן מיסודו של שמואל ודוד העמידום על כ"ד דהא שמעי שניהם הוסיפו בהדי הדדי ושמואל העמידם על י"ו ודוד על כ"ד: **וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מבני איתמר ויחלקו בני אלעזר לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה ואומר בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר מאי ואומר וכי תימא כי היכי דנפישי בני אלעזר הכא נמי דנפישי בני איתמר שמונה מעיקרא ארבעה הוו ת"ש בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר תיובתא דרב** ד) **חמא בר גוריא אמר לך רב** ה) **חמא בר גוריא תנאי היא ואנא דאמרי כי האי תנא דאמר שמונה ת"ר** ו) **ארבעה משמרות עלו מן הגולה ואלו הן ידעיה [חרים] פשחור ואימר עמדו נביאים שביניהם** חלקום

אי מה משמרת בעל מום לא אף מבדך בעל מום לא. פי' כיון דילפינן ג"ש ממשמרת נימא כמו משמרת דמשמרת בעל מוס לא אף מבדך וכו' ומשני הא איתקש לנזיר וכו' מכאן נראה דבעל מוס מבדך ברכת כהנים ז) ומדקא חזיון דהש"ס רואה ללמוד מבדך ממשמרת ולבעל מוס ודחינן ליה אם כן נראה דלענין נשיאת כפיס כהן בעל מוס נושא כפיו ומנכאן יש להוכיח דהכן שהמיר דמו נושא כפיו וכשר לישא כפיו ולקרות בתורה כמו שלא המיר ורמיה ח) מהא דכהנים שישמשו בבית חוניו לא ישמשו במקדש אבל נוטלים חלק עם אחיהם כמו בעלי מומין מדקאמר שהם כבעלי מומין משמע דכל עבודה שבעל מוס ראוי לעשות יעשו וכהן בעל מוס נושא כפיו ט): **ומאי חזית דאקשת לקולא אקיש לחומרא.** פי' מאי חזית דמקשת כהן לנזיר להקל ולומר כמו שנזיר הוי בעל מוס כמו כן כהן בעל מוס כשר ואקשת למשמרת מה משמרת מותר בחרגן אף כהן מבדך מותר בחרגן אקשה לחומרא דכמו שנזיר אסור בחרגן אף כהן אסור בחרגן וכמו כהן משמרת אסור בעל מוס אף כהן מבדך בעל מוס אסור ומשני אסמכתא וכו':

מר סבר עיקר שירה בפה. ולכך הכל כשרים אפילו פסולים אפילו ממזרים לומר שירה דלא הוי אלא בפה ולמאן דאמר עיקר שירה בכלי אם כן לריך שיהו כהנים או לוים דהא הכלי זמר היה קדוש:

רב

אי מה משמרת בעל מום לא אף כהן מבדך בעל מום לא [א] הא איתקש לנזיר ומאי חזית דמקשת לקולא אקיש לחומרא אסמכתא נינהו [ב] מדרבנן ולקולא: אלו הן מעמדות לפי שנאמר צו את בני ישראל כו': מאי קאמר ה"ק אלו הן מעמדות ומה טעם תיקנו מעמדות לפי שנאמר [1] צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי והיאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו התקינו נביאים הראשונים עשרים וארבעה משמרות על כל משמר ומשמר היה מעמד בירושלים של כהנים ושל לוים ושל ישראלים הגיע זמן משמר לעלות כהנים ולוים עולין לירושלים ת"ר עשרים וארבעה משמרות [א] (ג) בארץ ישראל ושתים עשרה בירחו שתים עשרה בירחו נפישין להו טובא אלא שתים עשרה מהן בירחו הגיע זמן המשמר לעלות חצי המשמר היה עולה מארץ ישראל לירושלים וחצי המשמר היה עולה [ד] מירחו כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבירושלים אמר רב יהודה אמר שמואל כהנים ולוים וישראלים מעכבין את הקרבן במתניתא תנא ר"ש בן אלעזר (ה) כהנים ולוים וכלי שיר מעכבין את הקרבן במאי קמיפלגי מר סבר [ב] עיקר שירה בפה ומר סבר עיקר שירה בכלי אמר רב [ג] חמא בר גוריא אמר רב [ד] משה תיקן להם לישראל שמונה משמרות ארבעה מאלעזר וד' מאיתמר בא שמואל והעמידן על שש עשרה בא דוד והעמידן על עשרים וארבעה שנאמר [2] בשנת הארבעים למלכות דוד נדרשו וימצא בהם גבורי החיל ביעזר גלעד מיתיבי משה תיקן להם לישראל שמונה משמרות ארבעה מאלעזר וארבעה מאיתמר [ד] בא דוד ושמואל והעמידן על עשרים וארבע שנאמר [3] המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם הכי קאמר מיסודו של דוד ושמואל הרמתי העמידום על עשרים וארבע [ד] תניא אידך משה תיקן להם לישראל שש עשרה משמרות שמונה מאלעזר ושמונה מאיתמר וכשרבו בני אלעזר על בני איתמר חלקום והעמידום על עשרים וארבע שנאמר [4] וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מן בני איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה ואומר [5] בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר מאי ואומר וכי תימא כי היכי דנפישי בני אלעזר הכא נמי דנפישי בני איתמר שמונה מעיקרא ארבעה הוו ת"ש בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר תיובתא דרב [ה] חמא בר גוריא אמר לך רב [ו] חמא בר גוריא תנאי היא ואנא דאמרי כי האי תנא דאמר שמונה ת"ר [ז] ארבעה משמרות עלו מן הגולה ואלו הן ידעיה [חרים] פשחור ואימר עמדו נביאים שביניהם חלקום

לשון אחר נהירא לי: **ולכן בעמוד** [ח] **דכרי רבינו אין לו ביאור לכאורה ואולי דמסר אחר תיבות ול"ל ועיקר הקושיא דלשרתו ולכך בעמוד בעמוד אחר מתרגין מה משרת עומד וכו' כל"ל וכ"ה בסוטה ד' לא ע"ש ועי' תוס' מנחות קט. סד"ה לא ובגרא"ש פ"ג דמגילה סי' יט.**

מאי קאמר ה) ס"א לירחו, ו) סוכה נא. [ערכין יא. ע"ז מז.], ז) ס"א חסדא, ד) [גי' כ"ג וכע"ז בכ"ח מיתיבין], ס) ס"א חסדא, ו) ערכין יב., ז) [במדבר כמ], ח) [עי' יומא ט:], ט) כ"ה במגילה כד: ע"ש, י) [מנחות דף קט. וע"ש בתוס' ד"ה לא], כ) [וע"ש בתוס' סוטה לט. ד"ה כי מהכל ותוס' מנחות קט. ד"ה לא],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ת"ר כ"ד משמרות היו בא"י כו' אלא אימא ושתים עשרה מהן: (ב) שם ר"ש בן אלעזר אומר כהנים: (ג) רש"י ד"ה מעכבין כו' בעינן דליהוי כולהו על גבי עבודה: (ד) ד"ה פשחור כו' לא כתיב גבי. נ"ב פי' המעיין בדברי הימים דקתניא כ"ד משמרות ויצא הגולל הראשון ליהוריב לידעיה השני כו' ולא קא חשיב פשחור ולפע"ד יש לתרץ דכיון דבעזרא מ' ב' כתוב העולים מן הכהנים היו אחרגא משמרות וקא חשיב פשחור שמעינן דחדא מכ"ד משמרות היה לה עוד שם אחר אי נמי נשתנה שמה לשם הסעה כדפרש"י בחומש בסדר פנחס אלא משפחות השבטים:

גליון הש"ם

גמ' מדרבנן ולקולא. כעין זה שבת דף פג ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ת"ר כ"ד משמרות. נ"ב של לויס:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) רש"י ד"ה ה"ג הגיע זמן וכו' לשון אחר נהירא לי. צ"ל ולא נהירא לי:

רבינו גרשום

אף כהן מבדך לא יהא בעל מום. והא קיימא לן דבעל מום מבדך, אלא אם כן יהו מומין שבגלוי. הא איתקש לנזיר. מה נזיר בעל מום אף מבדך בעל מום. מאי חזית דאקשית לקולא. דאקשת ליה לנזיר דבעל מום מותר, ואקשת ליה למשרת דבחרגן מותר, אקיש לחומרא. ונימא מה נזיר אסור בחרגן אף מבדך אסור בחרגן, ומה משרת בעל מום לא אף מבדך בעל מום לא. **אסמכתא דרבנן הוא.** הא דמקשינן מבדך לנזיר ולמשרת, מדרבנן היא. ה"ק ואלו הן מעמדות. דקתני לקמיה **התקינו** נביאים הראשונים כ"ד משמרות (כל) [של] כהנים, על כל משמר היה מעמד בירושלים, כהנים ולוים שבמשמר עולין בירושלים, וישראל שבאותו משמר מתענין וכו', ומקצתן עולין לירושלים כדי שיעמדו על הקרבנות. **אי הכי נפישי להו.** דמשמע דהוי ל"ו משמרות. **אלא אימא שתים עשרה.** כלומר מאותן עשרים וארבעה, הוי מהן שתים עשרה מיריחו ושתים עשרה מכל שאר ישראל. **כיצד הגיע זמן משמרות לעלות חצי משמר עולה מא"י וחצי משמר מיריחו.** וכן כל משמר ומשמר עולה חצי מא"י וחצי מיריחו, דהיינו שתים עשרה מא"י ושתים עשרה מיריחו, ולמה כל משמר חציו מיריחו, לפי שהן קרובין לירושלים מספקין מזון לאחיהן שאר חצי משמר הבאין מא"י ממקום רחוק ואין יכולין להביא מזון עמהן. **עיקר שירה בפה.** ואין צריך כלי שיר. **בא דוד ושמואל והעמידום בין שניהם כ"ד.** קשיא לרב חסדא דאמר שמואל תיקן י"ו ודוד כ"ד. תריץ, **הכי קאמר מיסודו של שמואל הרמתי.** שהוא העמידן על י"ו, חזר דוד והעמידן על כ"ד. **מיתיבי משה תקן י"ו משמרות.** וקשיא לרב חסדא דאמר ח' משמרות. **וכשרבו בני אלעזר חילקום לי"ו משמרות.** היינו כ"ד משמרות. **וכי תימא כי היכי דנפישי בני אלעזר [הכי נפישי בני איתמר ומעיקרא ארבע הוו.** כלומר, כשם שנתרבו בני אלעזר] כן רבו בני איתמר, ולעולם בימי משה (הוא) [הוו] ארבע מאלעזר וארבע מאיתמר, כדאמר רב חסדא, והתרבו בני אלעזר והעמידום על י"ו, נתרבו בני איתמר והעמידום על ח', והיינו דכתיב וימצאו בני אלעזר וגו'. **ת"ש בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר.** כלומר, כל בית אב אחד של אלעזר חילקו לשנים, אבל בני איתמר כדקיימי בימי משה קיימי עכשיו, ומדכתיב ולבני איתמר לבית אבותם שמנה, אלמא דבימי משה (הא) [הוו] שמנה מאלעזר ושמנה מאיתמר, וקשיא לרב חסדא. **אמר לך רב חסדא תנאי הוא.** דאשכחן תנא דלעיל דתניא משה תיקן ד' מאלעזר וד' מאיתמר, ואנא דאמרי כוותיה.

אי מה משמרת בעל מום לא אף מבדך בעל מום לא. פי' כיון דילפינן ג"ש ממשמרת נימא כמו משמרת דמשמרת בעל מוס לא אף מבדך וכו' ומשני הא איתקש לנזיר וכו' מכאן נראה דבעל מוס מבדך ברכת כהנים ז) ומדקא חזיון דהש"ס רואה ללמוד מבדך ממשמרת ולבעל מוס ודחינן ליה אם כן נראה דלענין נשיאת כפיס כהן בעל מוס נושא כפיו ומנכאן יש להוכיח דהכן שהמיר דמו נושא כפיו וכשר לישא כפיו ולקרות בתורה כמו שלא המיר ורמיה ח) מהא דכהנים שישמשו בבית חוניו לא ישמשו במקדש אבל נוטלים חלק עם אחיהם כמו בעלי מומין מדקאמר שהם כבעלי מומין משמע דכל עבודה שבעל מוס ראוי לעשות יעשו וכהן בעל מוס נושא כפיו ט): **ומאי חזית דאקשת לקולא אקיש לחומרא.** פי' מאי חזית דמקשת כהן לנזיר להקל ולומר כמו שנזיר הוי בעל מוס כמו כן כהן בעל מוס כשר ואקשת למשרת מה משרת מותר בחרגן אף כהן מבדך מותר בחרגן אקשה לחומרא דכמו שנזיר אסור בחרגן אף כהן אסור בחרגן וכמו כהן משרת אסור בעל מוס אף כהן מבדך בעל מוס אסור ומשני אסמכתא וכו':

מר סבר עיקר שירה בפה. ולכך הכל כשרים אפילו פסולים אפילו ממזרים לומר שירה דלא הוי אלא בפה ולמאן דאמר עיקר שירה בכלי אם כן לריך שיהו כהנים או לוים דהא הכלי זמר היה קדוש:

רב

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פט"ו מהל' תפלה הל' ב סמג עשין כ טוש"ע א"ח סימן קכח סעיף ל:

יד ב מיי' פ"ג מהל' כלי המקדש הל' ג סמג עשין קסט:

טו ג ד מיי' שם [הל' ט] וס"ל הלכה ג סמג עשין קעא:

תורה אור השלם

1. צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו:
2. לחברוני ירדה הראש לחברוני לחלקתיו לאבות בשנת הארבעים למלכות דויד נדרשו וימצא בהם גבורי חיל ביעזיר גלעד:
3. בכל הברורים לשערים בספים מאתים ושנים עשר המה בחצריהם התיחשם המה יסד דויד ושמואל הראה באמונתם:

דברי הימים א ט כב

4. ויתמצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מן בני איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה:

דברי הימים א כד ד

5. ויכתבם שמעיה בן נתנאל הסופר מן הלוי לפני המלך והשרים וצדוק הכהן ואחימלך בן אביתר וראשי האבות לכהנים ולוים בית אב אחד אחז לאלעזר ואחז אחז לאיתמר:

דברי הימים א כד ו

מוסף רש"י

עלו מן הגולה. כימי עזרא (עורכין יב:). **ידעיה חרים פשחור ואימר.** שנמקדש ראשון היתה משמרת ידעיה קודם לחרים ומשמרה חרים קודם לפשחור ושל פשחור לאימר (שם).

רבינו חננאל

אי הכי למאי איתקש לנזיר, להכשיר בו בעל מום להיות כשר לברכה. ואמרינן, מה ראית להקישו לקולא, הקשתו למשרת להיות מותר בחרגן, והקשתו לנזיר להיות בעל מום כשר לברכה, אדרבה הקשהו לחומרא, הקשהו למשרת להיות כהן בעל מום פסול בנשיאות כפים, והקישהו לנזיר להיות אסור בחרגן. ושנינן, אסמכתא בעלמא היא. פי', דרשת סמוכין מדרבנן היא, הילכך לקולא דרשינן. **וכתיב** נמי לעמד לשרת ב), מה משרת עומד אף נשיאות כפים מעומד. פיסקא, אלו הן המעמדות. מה טעם תקינו מעמדות, לפי [שנאמר] צו את בני ישראל. ירושלמי: א"ר יונה תמידין קרבנן דכל ישראל אינון, ואם תאמר יהיו כל ישראל כל השנה כולה בירושלים עומדין על קרבנן, לא חייבתם התורה אלא ג' רגלים בשנה. ואם יש לומר יהיו יושבין בטילין בעריהם, הא כתיב ואספת דגנך, הנם מוזהרין לאסוף דגנם ותירושם של כל השנה כולה, התקינו הנביאים הראשונים כ"ד משמרות ועל כל משמר ומשמר היה מעמד בירושלים של כהנים ושל לוים ושל ישראל. **תנו רבנן עשרים וארבעה משמרות היו בארץ ישראל,** מהן י"ב בירחו. הגיע זמן המשמר לעלות חצי המשמר עולה מארץ ישראל וחצי משמר מירחו כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם. כלומר, חצי המשמר הנותר מספיקין צורכי העולים, ובפעם אחרת מתחלפין, מי שלא עלה יעלה עכשיו מי שעלה כבר ישב בעתה בביתו ויספק צרכי העולים. ירושלמי: תני ר' שמעון בן אלעזר ישראל והכהנים והלוים וכלי שיר מעכבין את הקרבן, שנאמר כל הקהל משתחוים, אילו ישראל, והשיר משורר אלו הלוים וחצוצרות מחצצרים, אלו הכהנים, הכל עד לכלות העולה, הכל מעכבין את הקרבן. **אמר רב חסדא אמר רב משה תיקן לישראל שמונה משמרות ד' מאלעזר וד' מאיתמר בא שמואל והעמידן על שש עשרה בא דוד והעמידן על כ"ד שנאמר בשנת הארבעים למלכות דוד נדרשו [וכו'].** ואותבינן עליה מהא דתניא, משה תיקן להם לישראל י"ו משמרות, ח' משמרות ד' מאלעזר וח' מאיתמר, וכשרבו בני אלעזר על בני איתמר חלקום לכ"ד, שנאמר וימצאו בני אלעזר רבים לראשי (הגיבורים) [הגברים] מן בני איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות(ם) ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה. היו ח' מאלעזר וח' מאיתמר, כגון שהיו ח' אלפים מזה וח' אלפים [מזה] כל משמר אלף (ריבוא), [רבו] בני אלעזר וכאשר דרשום נמצאו י"ו אלף, ובני איתמר ח' אלפים כמו שהיו, חלקו בני אלעזר ל"י משמר אלף כל משמר, ובני איתמר נשארו ח' משמרות כמו שהיו, והוו שכחב ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה. וכתיב בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר, כל האחזו שהיה לאיתמר מקודם הוא האחזו עתה, אבל לבני אלעזר הוספו ח' אחרים. תיובתא דרב חסדא דאמר משה תיקן להם לישראל ח' משמרות כו', הנה זה הברייתא תנא י"ו משמרות תיקן להם משה לישראל. ושנינן, תנאי היא ואנא דאמרי כי האי תנא, דתניא משה תיקן לישראל ח' משמרות ד' מאלעזר וד' מאיתמר. **אכתי** סיפא דקתני באו שמואל ודוד והעמידום על (י"ו) [כ"ד] קשיא לרב חסדא. ושנינן הכי, מיסוד של שמואל שהוסיף על שתיקן משה בא דוד והוסיף על מה שתיקן שמואל [והעמידום על כ"ד], שנא' המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם. **תנו רבנן** ד' משמרות עלו מן הגולה. ידעיה חרים פשחור אימר. עמדו הנביאים שביניהם